

Türkiye’de Eğitim Bilimleri Alanında Geri Bildirim Üzerine Yapılmış Lisansüstü Tezlerin Analizi¹

M. Talha ÖZALP² Selahattin KAYMAKCI³

²Kastamonu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kastamonu, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi, Türkiye

mtozalp@gmail.com (Sorumlu Yazar/Corresponding Author)

³Prof. Dr., Kastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi, Kastamonu, Türkiye

kaymakci37@yahoo.com

Makale Bilgileri

ÖZ

Makale Geçmişi

Geliş: 29.07.2022

Kabul: 10.09.2022

Yayın: 30.09.2022

Anahtar Kelimeler:

Geri Bildirim,
Lisansüstü Tezler,
Eğitim Bilimleri.

Geri bildirim, eğitim-öğretim sürecinde öğrencinin ortaya koyduğu performansı ile hedeflenen performansı arasındaki farkı tanımlamak ve öğrencinin performansını istenilen düzeye çıkarmak için verilen bilgilerdir. Hem öğrenme-öğretme sürecinde hem de ölçme ve değerlendirme sürecinde etkin şekilde kullanılabilir. İlgili literatürde geri bildirim farklı alanlarda kullanımı üzerine deneysel ve betimsel çalışmalar bulunmaktadır. Fakat geri bildirim ile ilgili araştırmaların panoraması ve durumu hakkındaki çalışmalarda sınırlılıklar olduğu görülmektedir. Bu bağlamda araştırmanın amacı geri bildirim ile ilgili Türkiye eğitim bilimleri literatürünü incelemektir. Amacına uygun olarak araştırmada nitel metodoloji doğrultusunda doküman inceleme tekniği kullanılmıştır. Araştırmada Yüksek Öğretim Kurumu web sayfasında yer alan toplam 83 lisansüstü tez incelenmiştir. Toplanan verilerin analizinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda geri bildirim konusunda hazırlanan tezlerin en çok yüksek lisans düzeyinde ve en çok 2019 yılında hazırlandığı belirlenmiştir. Hazırlanan tezlerde veri toplama aracı olarak çoğunlukla görüşme tekniğinin kullanıldığı tespit edilmiştir. Ayrıca araştırmada elde edilen sonuca göre geri bildirim üzerine hazırlanan tez çalışmalarında en çok geri bildirim yazma becerisine ve akademik başarıya/öğrenmeye etkisi araştırıldığı tespit edilmiştir.

Analysis of Postgraduate Theses on Feedback in Educational Sciences in Turkey

Article Info

ABSTRACT

Article History

Received: 29.07.2022

Accepted: 10.09.2022

Published: 30.09.2022

Keywords:

Feedback,
Graduate Theses,
Educational
Sciences.

Feedback is the information given to define the difference between the student’s performance and the targeted performance in the education process and to increase the student’s performance to the desired level. It can be used effectively both in the learning-teaching process and in the measurement and evaluation process. In the relevant literature, there are experimental and descriptive studies on the use of feedback in different fields. However, there seems to be no study on the panorama and status of research on feedback. In this context, the study aims to examine the Turkish educational sciences literature on feedback. In accordance with the purpose of the research, the document analysis technique was used in line with the qualitative methodology. In the research, a total of 83 postgraduate theses on the website of the Higher Education Institution were examined. Content analysis method was used in the analysis of the collected data. As a result of the research, it was determined that the theses prepared on feedback were mostly prepared at the graduate level and mostly in 2019. It was determined that the interview technique was mostly used as a data collection tool in the prepared theses. In addition, according to the results obtained in the research, it was determined that the effects of feedback on writing skills and academic success/learning were mostly investigated in thesis studies prepared on feedback.

Atıf/Citation: Özalp, M. T. & Kaymakçı, S. (2022). Türkiye’de eğitim bilimleri alanında geri bildirim üzerine yapılmış lisansüstü tezlerin analizi. *Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi (AKEF) Dergisi*, 4(2), 468-483.

¹ "Bu çalışma 17-30 Ekim 2021 tarihinde Uluslararası Pegem Eğitim Kongresi’nde "Eğitimde Geri Bildirim Üzerine Yapılmış Tezlerin İçerik Analizi" başlığı ile sunulmuş bildiri özetinin geliştirilmiş halidir."

"This article is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) (CC BY-NC 4.0)"

GİRİŞ

Eğitim; öğrenme, öğretme ve ölçme-değerlendirme unsurlarından oluşan etkileşimli bir süreçtir. Etkili eğitim, doğrusal veya tek yönlü değil karşılıklı diyaloga dayanır. Öğretmen öğrencilerine bildiklerini öğretirken kendisi de öğrencilerinden öğrenir ve karşılıklı olarak bir tecrübe paylaşımı gerçekleşir. Bu da bize öğretmen ve öğrencinin öğretme-öğrenme etkileşiminde birbirini tamamlayan ayırt edilemez bir bütün olduğunu göstermektedir (Brookfield, 2004; Çelikkaya & Kuş, 2010; Ramsden, 2003). Sınıfta standart bilgi aktarımı dışında gerçekleşen iletişimde geri bildirim karşımıza çıkar. Geri bildirim başarılı bir eğitim sürecinin öne çıkan etkenlerinden biridir ve bu sürecin önemli bir parçasını oluşturur (Hattie, 2012; Gibbs vd., 2006). Sadler (1989) öğrencinin mevcut başarısı ile istenen başarı düzeyi arasındaki boşluğa odaklanarak geri bildirim; bu boşluğu azaltmaya çalışan yardımcı unsur olarak tanımlamaktadır. Çalışkan’a (1999) göre geri bildirim öğrencinin verdiği cevabın hemen ardından ya da belirli bir süre sonra öğrencinin cevabını pekiştirmek, güdülemek ve hatalarını düzeltmek için görsel ve işitsel yollar kullanılarak verilen uyarılardır. Geri bildirim öğrencilerin nerede olduğunu ve nerede olması gerektiğini işaret ederek öğrencilerin öğrenmelerine rehberlik eder. Öğrenme, geri bildirimle daha değerli, anlamlı ve kalıcı hale getirilir.

Geri bildirim eğitim-öğretim sürecinin tüm noktalarında işe koşulabilir. Öğrencilerin dikkatini çekmek, öğrenmeyi gerçekleştirebilmeleri için ipuçları sağlamak veya yanlış anlaşılmiş öğrenmelerinin düzeltilmesi için geri bildirim kullanılabilir (Hattie & Timperley, 2007). Her insan gibi öğrenciler de ilk seferde başarılı olamayabilir ve doğrudan mükemmele erişemezler; hata yaparlar. Hata yaptıklarında her zaman ne yapacaklarını ve doğru yolun hangisi olduğunu bilemezler. Öğrencileri hata yaptıklarında yeniden başarıya odaklamak ve başarısızlıklardan ders çıkarmalarını sağlamak için geri bildirim etkili bir yoldur. Geri bildirim ile öğrencilerin hataları onlara fark ettirebilir. Öğrenciler daha fazla çaba göstermeleri için motive edilebilir. Bu noktada geri bildirim yalnızca hata yapan ya da başarısız öğrencilere özgü bir yöntem olduğu anlaşılmamalıdır. Geri bildirim başarıya ulaşma yolunda eksik kalan tarafları göstermek, doğru öğrenmeleri desteklemektir (Hattie, 2012). Sınıf içinde öğrencinin derse aktif katılımı geri bildirim ile sağlanabilir (Çalışkan, 1999). Öz geri bildirim ile yansıtıcı düşünme becerisi ve akran geri bildirim ile eleştirel düşünme becerisi geliştirilebilir (Hattie & Timperly, 2007). Ayrıca geri bildirim ölçme-değerlendirmenin özellikle biçimlendirici değerlendirmenin de önemli bir parçasıdır (Chase & Houmanfar, 2009; Krause & Stark, 2010; Nelson & Schunn, 2007). Biçimlendirici değerlendirmede öğrencinin mevcut durumunun belirlenmesi ile eksik ya da yanlış öğrenmelerinin tespit edilerek bunların giderilmesi esas alınır (Black & Wiliam, 1998). Öğretmen ve öğrenci bu süreçte birlikte hareket ettikleri takdirde geri bildirimler işe koşularak biçimlendirici değerlendirme gerçekleştirilebilir. Geri bildirim ile öğrencinin eksik ve yanlış öğrenmeleri hakkında süreçte sergilediği performansı hakkında öğrenciye bilgi sunulabilir. Öğrenciye başarıya ulaşması için geri bildirim ile destek olunur ve yol gösterilir (Lipnevich & Smith, 2009).

Geri bildirim farklı eğitim durumlarında birçok şekilde verilebilir. Öğrenciye doğru veya yanlış teyit ettirerek, anlamalarını yeniden yapılandırarak, daha fazla bilgiye ihtiyaç duyulduğunu belirterek, alternatif öğrenme stratejilerine işaret ederek, ihtiyacı olan motivasyonu sağlayarak ya da duygusal destekler vererek geri bildirim sağlanabilir (Yurt, 2022). Bu durum geri bildirim sınıflandırılmasına, hangi geri bildirim hangi eğitim durumunda kullanılacağına araştırılmasına yol açmıştır (Coşkun & Tamer, 2015). Bunlardan bazılarına baktığımızda; Schimmel (1988) geri bildirim, “doğrulayıcı geri bildirim”, “düzeltici geri bildirim”, “tanılayıcı geri bildirim” ve “açıklayıcı geri bildirim” şeklinde sınıflandırmıştır. Hattie ve Timperley (2007) geri bildirim, “konu ile ilgili geri bildirim”, “süreçle ilgili geri bildirim”, “öz denetim ile ilgili geri bildirim” ve “öğrencinin kişilik özellikleriyle ilgili geri bildirim” olmak üzere sınıflandırmışlardır. Falchikov (1995) ise verdiği mesajın niteliğine göre geri bildirimleri beş başlık altında “olumlu geri bildirim”, “olumsuz geri bildirim”, “öğretici geri bildirim”, “düzeltici geri bildirim” ve “öneri içeren geri bildirim” şeklinde sınıflandırmıştır. Yapılan bu sınıflandırma çalışmaları dikkate alındığında farklı geri bildirim türlerinin farklı avantaj ve dezavantajları olduğu anlaşılmaktadır. Yani her zaman etkili olan ve öğrencilerde olumlu bir gelişim göstermeye yarayan standart bir geri bildirim yoktur. Farklı geri bildirim türleri öğrencinin başarı seviyesine gelişim düzeyine, konunun bilişsel düzeyine veya hazırbulunmuşluk durumlarına göre farklı etkiler sağlayabilir

Türkiye’de Eğitim Bilimleri Alanında Geri Bildirim Üzerine Yapılmış Lisansüstü Tezlerin Analizi

(Coşkun & Tamer, 2015; Falchikov, 2004; Hattie, 2012; Köğce, 2012). Bu noktadan hareketle geri bildirimler eğitim-öğretim sürecinin önemli bir parçası, öğrenci başarısının en güçlü etkileyicisidir (Hattie, 2012).

İlgili alanyazın incelendiğinde eğitimde geri bildirim kullanımı üzerine farklı alanlarda çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Bu çalışmalardan Coşkun ve Tamer (2015) yazma eğitiminde geri bildirim türleri ve kullanımını incelemiştir. Göçer (2019) çalışmasında Türkçe eğitiminde ölçme değerlendirme sürecinde geri bildirim ele almıştır. Göçer ve Şentürk (2019) Türkçe eğitiminde yazma becerilerini geliştirmeye yönelik kullanılabilir geri bildirim türlerini çalışmışlardır. Güneş ve Bülbül (2014) web ortamında verilen geri bildirim stertajlarının öğrenme üzerine etkisini araştırmışlardır. Kantos (2013) performans değerlendirme süreci ve 360 derece geri bildirim sistemi ile ilgili kuramsal bir çalışma yapmıştır. Karabilgin ve Şahin (2006) eğitim etkililiğinde öğrenci geri bildirimini araştırmışlardır. Kayalı ve diğerleri (2019) çalışmalarında geri bildirim lisansüstü düzeyde kullanımını ele almışlardır. Köğce ve Baki (2009) ise çalışmalarında ortaokul matematik öğretmenlerinin geribildirim kavramı, geribildirim verilmiş tarzı ve zamanlaması ile ilgili inançlarını incelemiştir. Fakat alanyazında geri bildirim üzerine hazırlanmış çalışmaların bir arada ele alındığı ve çalışmaların sistematik bir şekilde incelendiği bir çalışmanın yapılmadığı anlaşılmaktadır. Eğitim-öğretim sürecinde öğrenmeyi etkileyen en önemli unsurların başında gelen geri bildirim ile ilgili çalışma birikiminin belirlenmesi önemli bir gerekliliktir. Bu bilgi birikimini belirlemenin en etkili yöntemlerinden biri ilgili konu hakkında sistematik literatür taraması yapmaktır. Sistematik literatür taraması yapılarak, daha önce hazırlanmış çalışmaların yılları, türleri, yöntemleri, eğitim düzeyleri, örneklemeleri ve amaçları gibi çeşitli özellikleri ortaya koyulabilir. Yapılan tarama, ilgili konudaki boşlukların nasıl doldurulacağı konusunda çıkarımlar yapılmasına yardımcı olur ve araştırma yapacaklara yeni araştırma kapıları aralayabilir (Gough vd., 2017). Dolayısıyla bu çalışma Türkiye’de geri bildirim üzerine hazırlanan tezlerdeki eğilimi belirleyerek eğitim bilimleri literatürüne önemli bir katkı sağlayacaktır. Çalışmanın sonuçları geri bildirim üzerine araştırma yapacak araştırmacılara geçmiş çalışmalar hakkında bilgi verebilir ve yeni araştırma konuları hakkında ipuçları sunabilir. Eğitim öğretimin yöneticiler, öğretim elemanları, öğretmenler, öğretmen adayları ve veliler gibi paydaşlarına geri bildirim önemi hakkında bilgi verebilir. Bu bilgiler ile eğitimciler, öğretimde geri bildirim daha etkin kullanabilir ve geri bildirim sürecinde varsa yaptıkları hatalarını fark edebilir. Program yapımcılar ise çalışmalarda geri bildirim ile ilgili etkili ve doğru kararlar alabilirler.

Bu çalışmanın amacı geri bildirim ile ilgili Türkiye eğitim bilimleri literatüründe yer alan lisansüstü tez çalışmalarını incelemektir. Bu amaç doğrultusunda şu soruların cevapları aranmıştır:

1. Lisansüstü tezlerin türü nedir?
2. Lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımı nedir?
3. Lisansüstü tezler hangi üniversiteler bünyesinde hazırlanmıştır?
4. Lisansüstü tezler hangi konu alanları üzerine hazırlanmıştır?
5. Lisansüstü tezlerin amaçları nelerdir?
6. Lisansüstü tezlerin hangi eğitim düzeylerine yönelik hazırlanmıştır?
7. Lisansüstü tezlerde hangi araştırma desenleri kullanılmıştır?
8. Lisansüstü tezlerde hangi veri toplama araçları kullanılmıştır?

YÖNTEM

Araştırma, amacı doğrultusunda nitel yaklaşım esas alınarak hazırlanmıştır. Nitel araştırma toplanan verilerden yola çıkarak bilinmeyen kimi sonuçları birbiri ile ilişki içinde açıklamaya çalışan araştırma yaklaşımıdır (Glaser, 1978). Alguların ve olayların doğal ortamda tümevarımcı bir bakış ile ortaya koyulabilmesi için nitel araştırmalarda gözlem, görüşme ve doküman inceleme gibi nitel veri toplama teknikleri kullanılmaktadır. Bu araştırmada ise araştırma odağına ilişkin dokümanların toplanması, incelenip analiz edilmesi ve yorumlanmasına imkân veren, veri toplama sürecinin daha ekonomik ve güvenilir oluşu ile araştırmanın amacına uygun olduğu için doküman inceleme kullanılmıştır (Karasar, 2008; Patton, 2002). Balcı

Türkiye’de Eğitim Bilimleri Alanında Geri Bildirim Üzerine Yapılmış Lisansüstü Tezlerin Analizi

(2011) yazılı, görsel ve fiziksel her türlü materyalin araştırmalarda kullanılabilir bir doküman olduğunu ifade etmiştir. Bu araştırmada da Türkiye’de üniversiteler bünyesinde hazırlanan yüksek lisans ve doktora tezleri doküman olarak kullanılmıştır.

Veri Kaynağı ve Verilerin Toplanması

Araştırma verileri 2020-2021 eğitim-öğretim yılında Yüksek Öğretim Kurumu Ulusal Tez Merkezi internet sitesi (<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi>)’nden çevrimiçi olarak toplanmıştır. İnternet sitesinden geribildirim, geri bildirim, dönüt, geri dönüt ve feedback sözcükleri kullanılarak arama yapılmış ortaya çıkan sonuçlar “Eğitim ve Öğretim = Education and Training” filtrelemesi yapılarak sınırlandırılmıştır. Yapılan taramada 69 yüksek lisans ve 14 doktora olmak üzere toplam 83 lisansüstü teze ulaşılmıştır. Elde edilen tezler incelenirken araştırmacılar tarafından hazırlanan ve tez türü, yayım yılı, yapıldığı üniversite, eğitim düzeyi, konu, amaç, araştırma deseni ve veri toplama aracı bölümlerinden oluşan “Geri Bildirim Tez İnceleme Formu” kullanılmıştır.

Verilerin Analizi

Toplanan dokümanların analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi Schreier (2012) tarafından verilerin analizinin sistematik bir şekilde betimlenmesi olarak tanımlanmıştır. İçerik analizinin; nitel verileri derinlemesine analiz etmek için yararlı olması, incelenen kayıt ve belgelerdeki belli kelime veya kavramları belirlemeye odaklanması ve belirli kurallar doğrultusunda doküman içerisindeki kelime ve kavramların daha alt kategorileriyle sistematik bir biçimde çözümlenmesine olanak sağlaması gibi özellikleri nedeniyle araştırmada içerik analizi tercih edilmiştir (Bowen, 2009; Patton, 2002; Schreier, 2012). Toplanan tezler araştırmacı tarafından belirlenen yıl, üniversite, lisansüstü düzeyi veri toplama aracı, konu alanı, eğitim düzeyleri ve araştırmanın amacı temalarına göre analiz edilmiştir. Ortaya çıkan bulgular frekans ve yüzdeleri hesaplanarak sunulmuştur. Araştırmanın geçerlik ve güvenilirliğini sağlamak için analiz edilen veriler üç alan uzmanına incelenmiştir (Berg, 1998). Uzman dönütleri doğrultusunda analizlerde düzenlemeler yapılarak bulgulara son hali verilmiştir.

Etik

Bu çalışma dokümanlar üzerinden yürütüldüğü ve araştırma sürecinde herhangi bir canlıdan herhangi bir yolla veri elde edilmediği için etik kurul iznine ihtiyaç duyulmamaktadır.

BULGULAR

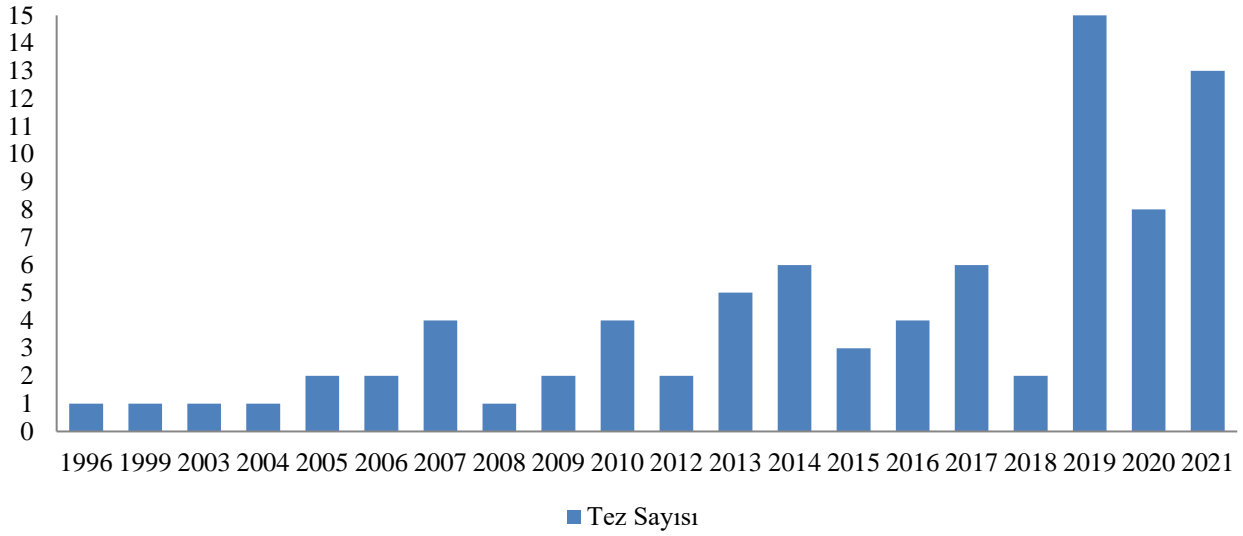
Türkiye’de eğitim bilimlerinde geri bildirim ile ilgili toplam 83 tez çalışması hazırlanmıştır. Bu çalışmaların yüksek lisans ve doktora düzeyine ilişkin sınıflandırması Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Tezlerin türlerine ilişkin bulgular

Tür	f	%
Yüksek Lisans	69	83,13
Doktora	14	16,87
Toplam	83	100

Tezlerin lisansüstü düzeylerine göre dağılımının sunulduğu Tablo 1 incelendiğinde eğitim bilimlerinde geri bildirim ile ilgili tezlerin en çok yüksek lisans (%83,13) düzeyinde hazırlandığı görülmektedir. Doktora düzeyinde ise sadece 14 (%16,66) tez hazırlanmıştır. Bu tezlerin hangi yıllarda hazırlandığına ilişkin bulgular Grafik 1’de gösterilmiştir.

Türkiye’de Eğitim Bilimleri Alanında Geri Bildirim Üzerine Yapılmış Lisansüstü Tezlerin Analizi

Grafik 1. Tezlerin yıllara göre dağılımı

Grafik 1’de geri bildirim ile ilgili tezlerin hazırlandığı yıllar sunulmuştur. Araştırma kapsamında incelenen tezlerin 1996 ve 2021 yılları arasında hazırlandığı görülmektedir. Geri bildirim ile ilgili ülkemizde hazırlanan ve ulusal tez merkezinden ulaşılabilen ilk tez 1996 yılında Demet SOMUNCUOĞLU tarafından hazırlanan “Bilgisayar Destekli Öğretimde Farklı Geribildirim Stratejilerinin Öğrenme Üzerindeki Etkisi” isimli yüksek lisans tezidir. Grafik incelendiğinde 1996 yılından itibaren geri bildirim üzerine en fazla tezin 2019’da hazırlandığı görülmektedir. Grafikte görüldüğü üzere 2005 yılından sonra çalışmaların sayısı düzenli olarak olmasa da giderek artmıştır ve son olarak 2021 yılında geri bildirimler ilgili toplam 13 tez çalışması hazırlanmıştır. Bu tezlerin hangi üniversiteler bünyesinde hazırlandığına ilişkin bulgular ise Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Tezlerin hazırlandığı üniversitelere ilişkin bulgular

Üniversite	f	%
Gazi Üniversitesi	15	18,07
Gaziantep Üniversitesi	6	7,23
Orta Doğu Teknik Üniversitesi	5	6,02
Bahçeşehir Üniversitesi	5	6,02
Marmara Üniversitesi	4	4,82
Anadolu Üniversitesi	4	4,82
Mustafa Kemal Üniversitesi	4	4,82
Atatürk Üniversitesi	4	4,82
Çukurova Üniversitesi	3	3,61
Abant İzzet Baysal Üniversitesi	2	2,41
Hacettepe Üniversitesi	2	2,41
Bilkent Üniversitesi	2	2,41
Çağ Üniversitesi	2	2,41
Çanakkale 18 Mart Üniversitesi	2	2,41
Ege Üniversitesi	2	2,41
Karadeniz Teknik Üniversitesi	2	2,41
Kocaeli Üniversitesi	2	2,41
Mersin Üniversitesi	2	2,41
Osmangazi Üniversitesi	2	2,41
Başkent Üniversitesi	1	1,20
Afyon Kocatepe Üniversitesi	1	1,20
Düzce Üniversitesi	1	1,20
Kafkas Üniversitesi	1	1,20
Ankara Üniversitesi	1	1,20
Kayseri Erciyes Üniversitesi	1	1,20
Galatasaray Üniversitesi	1	1,20

Türkiye’de Eğitim Bilimleri Alanında Geri Bildirim Üzerine Yapılmış Lisansüstü Tezlerin Analizi

Pamukkale Üniversitesi	1	1,20
Sakarya Üniversitesi	1	1,20
Ufuk Üniversitesi	1	1,20
Uludağ Üniversitesi	1	1,20
Yeditepe Üniversitesi	1	1,20
Zonguldak Bülent Ecevit	1	1,20
Toplam	83	100

Geri bildirim ile ilgili tezlerin hazırlandığı üniversitelere ilişkin bulguların sunulduğu Tablo 2 incelendiğinde en fazla tezin Gazi Üniversitesi’nde (%18,07) hazırlandığı görülmektedir. Daha sonra ise en çok tez Gaziantep Üniversitesi’nde (%7,23), Orta Doğu Teknik Üniversitesi’nde (%6,02) ve Bahçeşehir Üniversitesi’nde (%6,02) hazırlanmıştır. Tablonun geneline bakıldığında bu 83 tez çalışmasının 32 farklı üniversitede çalıştırıldığı anlaşılmaktadır. Hazırlanan tezlerin konu alanlarına ilişkin bulgular Tablo 3’te gösterilmiştir.

Tablo 3. Tezlerin konu alanlarına ilişkin bulgular

Konu Alanı	f	%
Yabancı Diller Eğitimi	36	43,37
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri	18	21,68
Türkçe Eğitimi	17	20,48
Sınıf Öğretmenliği	2	2,40
Özel Eğitim	2	2,40
Matematik Eğitimi	2	2,40
Fen Eğitimi	2	2,40
Okul Öncesi Öğretmenliği	2	2,40
Diğer	2	2,40
Toplam	83	100

Tablo 3 incelendiğinde geri bildirim üzerine hazırlanmış tezlerin en fazla yabancı diller eğitimi konusunda (%43,37) çalışıldığı görülmektedir. Ayrıca tezlerin bilgisayar ve öğretim teknolojilerinde (%21,68), Türkçe eğitiminde (%20,48), sınıf öğretmenliğinde, özel eğitimde, matematik eğitiminde, fen eğitiminde ve okul öncesi eğitiminde 2’şer (%2,41) lisansüstü tez çalışması hazırlandığı görülmektedir. Diğer kategorisinde yer alan iki tez çalışmasından biri eğitim bilimleri bölümünde hazırlanmış tüm ortaöğretim öğretmenlerini kapsayan bir çalışma diğeri ise farklı bölümlerde öğrenim gören öğretmen adaylarını kapsayan bir çalışmadır. Tabloda görüldüğü üzere Türkiye’de sosyal bilgiler eğitimi, tarih ve coğrafya eğitimi ve rehberlik ve psikolojik danışmanlık gibi alanlarda geri bildirim ile ilgili herhangi bir tez çalışması yürütülmemiştir. Hazırlanan tezlerin amaçlarına ilişkin bulgular Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4. Tezlerin amaçlarına ilişkin bulgular

Tema	Amaç	f	%
Etki	Yazma becerisine etkisi	19	19,59
	Akademik başarıya/öğrenmeye etkisi	16	16,49
	Motivasyona etkisi	3	3,09
	Okuma becerisine etkisi	3	3,09
	Anlama becerisine etkisi	3	3,09
	Konuşma becerisine etkisi	3	3,09
	Özel eğitime etkisi	2	2,06
	Öğreticilerin mesleki gelişimine etkisi	2	2,06
	Sınıf içi iletişime etkisi	2	2,06

Türkiye’de Eğitim Bilimleri Alanında Geri Bildirim Üzerine Yapılmış Lisansüstü Tezlerin Analizi

	Yansıtıcı bir eğitim programının geri bildirim stratejilerine etkisi	1	1,03
Görüş ve Tercih	Öğrenenlerin geri bildirim görüş ve tercihleri	22	22,68
	Öğreticilerin geri bildirim görüş ve tercihleri	10	10,31
	Okul yöneticilerinin geri bildirim görüş ve tercihleri	1	1,03
Karşılaştırma	Geri bildirim türlerinin etkilerine göre karşılaştırılması	6	6,19
	İnanç ve uygulamaların karşılaştırılması	2	2,06
	Öğreticilerin özelliklerine göre geri bildirimlerin karşılaştırılması	1	1,03
Ders kitabı	Ders kitaplarının geri bildirim açısından değerlendirilmesi	1	1,03
Toplam		97	100,00

Tablo 4 incelendiğinde araştırma kapsamındaki 83 lisansüstü tezin toplam 97 farklı amaca sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bu amaçlar etki, görüş ve tercih, karşılaştırma ve ders kitabı olmak üzere dört farklı tema altında toplanmıştır. Tez çalışmaları en fazla geri bildirimlerin etkisini belirlemek üzere hazırlanmıştır. Bu çalışmalarda en çok geri bildirimlerin yazma becerisine etkisi (%19,59) ve akademik başarıya/öğrenmeye etkisi (%16,49) ele alınmıştır. Tezlerin amaçlarına yönelik yapılan içerik analizinde ortaya çıkan bir diğer tema ise görüş ve tercihtir. Geri bildirim üzerine hazırlanan tezlerde en çok öğrenenlerin geri bildirim görüşleri ve tercihleri (%22,68) çalışılmıştır. İncelenen tezlerin bazılarında ise geri bildirimler bağlamında karşılaştırmalar yapılmıştır. Bu karşılaştırmalarda da en çok geri bildirim türlerinin etkileri (%6,19) karşılaştırılmıştır. Bir çalışmada ise ders kitapları geri bildirim açısından değerlendirilmiştir (%1,03). Hazırlanan tezlerin eğitim düzeylerine ilişkin bulgular Tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 5. Tezlerin çalışıldığı eğitim düzeylerine ilişkin bulgular

Eğitim Düzeyi	f	%
Lisans	55	60,43
Ortaokul	16	17,58
Ortaöğretim	10	10,98
İlkokul	6	6,59
Okul Öncesi	3	3,29
Lisansüstü	1	1,09
Toplam	91	100

Tezlerin çalışıldığı eğitim düzeyleri analiz edilirken temalar tezlerin örneklemi/çalışma grupları dikkate alınarak belirlenmiştir. Bu sayede verilerin okuyucuya daha açık ve anlaşılabilir olarak sunulması amaçlanmıştır. Bu bölümde açıklanması gereken bir diğer husus ise bazı çalışmalar birden farklı örneklem/çalışma grupları üzerinde yürütülmüştür. Tablo 5 incelendiğinde geri bildirim konusunda çalışılan tezlerin farklı eğitim düzeyleri üzerinde çalışıldığı görülmektedir. Hazırlanan tezlerin en fazla lisans eğitimi (%60,43) üzerinde en az ise lisansüstü eğitimi üzerinde (%1,09) hazırlandığı anlaşılmaktadır. Daha sonra geri bildirim ile ilgili en çok tez ortaokul (%17,58), ortaöğretim (%10,98), ilkokul (%6,59) ve okul öncesi (%3,29) eğitim düzeylerinde hazırlanmıştır. İncelenen tezlerin araştırma desenlerine ilişkin bulgular Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6. Tezlerin araştırma desenlerine ilişkin bulgular

Araştırma Deseni	f	%
Deneyisel	40	48,19
Betimsel	31	37,34
Karma	12	14,45
Toplam	83	100

Geri bildirim üzerine hazırlanmış lisansüstü tezlerde tercih edilen araştırma desenlerinin incelendiği

Türkiye’de Eğitim Bilimleri Alanında Geri Bildirim Üzerine Yapılmış Lisansüstü Tezlerin Analizi

Tablo 6’ya bakıldığında tezlerin en çok deneysel araştırma deseninde hazırlandığı (%48,19) görülmektedir. Diğer tezlerin ise betimsel (%37,34) ve karma (%14,45) araştırma desenlerde hazırlandığı anlaşılmaktadır. İncelenen tezlerde kullanılan veri toplama araçlarına ilişkin bulgular Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7. Tezlerde kullanılan veri toplama araçlarına ilişkin bulgular

Veri Toplama Aracı	f	%
Görüşme	43	35,83
Doküman İnceleme	27	22,5
Başarı Testi	24	20
Ölçek	17	14,16
Gözlem	9	7,5
Toplam	120	100

Tezlerde kullanılan veri toplama araçlarının incelendiği Tablo 7’de görüldüğü üzere tezlerde en fazla kullanılan veri toplama aracı görüşme (%35,83)’dir. Ayrıca tezlerde doküman inceleme (%22,5), başarı testi (%24), ölçek (%17) ve gözlem (%9) kullanılmıştır. Tablonun geneli dikkate alındığında 83 lisansüstü tez çalışmasında 5 farklı veri toplama aracı ile toplamda 120 veri toplama aracı kullanılmıştır. Bazı tezlerde birden fazla veri toplama aracı kullanıldığı görülmüştür.

TARTIŞMA / SONUÇ / ÖNERİ

Geri bildirim eğitim-öğretimde başarıya doğrudan etki eden bir etken olduğu gerçeğinden yola çıkarak hazırlanan bu çalışmada doküman inceleme tekniği ile Türkiye’de eğitim bilimleri literatüründe hazırlanmış 83 lisansüstü tez incelenmiştir. Bu tezlerin en çok yüksek lisans düzeyinde hazırlandığı tespit edilmiştir. Dünya genelinde olduğu gibi Türkiye’de de yüksek lisans düzeyi öğrenim doktora düzeyine göre daha yaygındır. Ayrıca doktora eğitim süresinin yüksek lisans eğitime göre uzun olması, kabul şartlarının daha ağır olması ve öğrencilere psikolojik ve maddi yük getirmesi bu sonuca doğrudan etki etmiş olabilir (Çarkıt, 2019). Araştırmanın bu sonucu doktora düzeyinde tez yazımına hazırlanan genç araştırmacılar için bir ipucu sağlayabilir. Doktora düzeyinde hazırlanacak geri bildirim ile ilgili araştırmalar literatüre daha kapsamlı ve derinlemesine bilgiler kazandırabilir. Araştırma sonucunda geri bildirim ile ilgili tezlerin en çok 2019 yılında hazırlandığı tespit edilmiştir. 2019 yılına kadar araştırma sayılarında düzensiz de olsa belirli bir artış olmuştur fakat 2019 yılında gözle görülür bir artış yaşanmıştır. Bu sonuç bize eğitimde geri bildirim kullanımının öneminin Türkiye’de geç fark edildiğini; bu konuya ancak son 3-4 yıldır bir eğilim olduğunu göstermektedir. Türkiye’deki lisansüstü programlara kayıt olan öğrenci sayılarının giderek artması da bu sonuca dolaylı da olsa etki etmiş olabilir (Yüksek Öğretim Bilgi Yönetim Sistemi, 2022).

Araştırmada ortaya çıkan bir diğer sonuç ise incelenen tezler en çok Gazi Üniversitesi’nde hazırlanmıştır. Gazi Üniversitesi, 1926 yılında Ankara’da kurulmuş Türkiye’nin en köklü üniversitelerinden biridir (Gazi Üniversitesi, 2022). Üniversitenin bu köklü geçmişi akademik anlamda da kendini göstermektedir. Diğer üniversitelere nazaran hem akademik personel, hem de farklı lisansüstü program ve çalışma imkânlarının daha fazla olması araştırmanın bu sonucunu etkilemiş olabilir. İncelenen geri bildirim ile ilgili tezler en çok yabancı diller eğitimi konu alanında hazırlanmıştır. Yeni bir dili öğrenirken konuşma ve özellikle yazma sürecinde düzeltme aşaması çok önemlidir. Düzeltme aşaması dil öğreniminin daha iyi bir düzeye gelmesi için bir takım geri bildirimlerden oluşur (Englert vd., 1991; Chaudron, 1984; Akbaba & Türel, 2016). Dolayısıyla yeni bir dil öğrenme sürecinde geri bildirim yeri ve önemi yadsınamaz. Geri bildirim dil eğitimindeki bu öneminin lisansüstü çalışmalara yansıdığı anlaşılmaktadır. Araştırma sonucunda dil eğitiminde alanında çalışmaların yoğunlaştığı fakat özel eğitim, temel eğitim, matematik ve fen eğitimi ve sosyal bilgiler eğitimi gibi alanlarda tezlerin sınırlı sayıda hazırlandığı ya da hiç hazırlanmadığı belirlenmiştir. Bu sonuçtan yola çıkarak yüksek lisans ve doktora düzeyinde farklı anabilim dallarında geri bildirim üzerine tezler hazırlanabilir.

Araştırma kapsamında incelenen tezlerin en çok lisans düzeyine yönelik olarak hazırlandığı belirlenmiştir. Araştırmacılar için üniversite öğrencilerine ulaşmanın diğer öğrencilere göre daha kolay olması

Türkiye’de Eğitim Bilimleri Alanında Geri Bildirim Üzerine Yapılmış Lisansüstü Tezlerin Analizi

bu sonuca etki etmiş olabilir. Geri bildirim her öğretim kademesinde başarıya doğrudan etki eden bir etkidir (Hattie & Timperley, 2007). Bu yüzden lisansüstü, ilkökul ve ortaokul gibi farklı eğitim düzeylerine yönelik çalışmalar yapılabilir. Tezlerde en çok deneysel araştırma deseninin tercih edildiği tespit edilmiştir. Betimsel araştırmaların da azımsanmayacak sayıda olduğu söylenebilir fakat karma desende hazırlanmış tez sayısı oldukça azdır. Bu sonuçtan yola çıkarak hazırlanacak araştırmalarda daha geçerli ve güvenilir değerlendirme imkânı sağlayan (Creswell, 1999) karma araştırma deseninin de kullanılması önerilebilir. Hazırlanan deneysel araştırmalarda farklı geri bildirim türlerinin farklı eğitim-öğretim süreçlerine etkisi araştırılmıştır. Betimsel araştırmalarda ise katılımcıların geri bildirim hakkındaki görüşleri araştırılmıştır. Bu araştırmalarda veri toplama aracı olarak en çok görüşme kullanılmıştır. Görüşmenin yanında özellikle yazılı geri bildirim konusundaki araştırmalarda doküman inceleme yoğun olarak kullanılmıştır. Araştırmalarda en az kullanılan veri toplama aracı ise gözlemdir. Gözlem bir ortamda veya kuramda araştırılan davranışı detaylı olarak araştırmak ve katılımcıların görüş ve düşüncelerinin uygulamadaki yansımalarını belirlemek için kullanılan bir veri toplama aracıdır (Cohen vd., 2007). Doğrudan etkileşimli bir süreçte dayanan geri bildirim üzerine hazırlanacak bir araştırmada gözlem tekniğini kullanmak verilerin kıyaslanmasında dolayısıyla araştırmanın geçerlik ve güvenilirliğini artırmada araştırmacıya yardımcı olabilir. Bunun yanında farklı eğitim düzeylerine ilişkin geri bildirim ile ilgili başarı testleri ve ölççekler geliştirilebilir.

Son olarak araştırmada elde edilen sonuca göre geri bildirim üzerine hazırlanan tez çalışmalarını en fazla geri bildirimlerin etkisini belirlemek üzere hazırlanmıştır. Bu çalışmalarda en çok geri bildirim yazma becerisine ve akademik başarıya/öğrenmeye etkisi araştırılmıştır. Bu sonuç araştırmada elde edilen araştırma desenlerine ilişkin sonucu destekler niteliktedir. Bunun yanında araştırmalarda geri bildirimle ilişkin görüş ve düşüncelerin belirlendiği, kıyaslamaların yapıldığı çalışmalar da yapılmıştır. Araştırmanın bu sonucuna göre geri bildirim kullanımının öğretilmesine ve desteklenmesine yönelik çalışmaların sınırlı sayıdadır. Bu sebeple özellikle öğretim elemanı, öğretmen ve öğretmen adaylarına yönelik uygulamaya dönük çalışmalar yapılabilir. Eğitim-öğretimde etkili geri bildirim kullanımının öğretilmesine ilişkin çalışmalar hazırlanabilir.

Bu araştırmada Türkiye’de eğitim bilimlerinde hazırlanmış lisansüstü tezler incelenmiştir. Bu durum araştırmanın en önemli sınırlılığını oluşturmaktadır. Bu yüzden gelecekte hazırlanacak literatür taraması çalışmasında makaleler ve bildiriler de ele alınabilir. Uluslararası çalışmalar incelenebilir, Türkiye literatürü ile kıyaslama yapılabilir. Bunun yanında bu çalışmada ortaya koyulan sonuçlar dışında araştırmaların daha detaylı incelemesi yapılarak, örneklem sayıları ve araştırma sonuçları da incelenebilir. Araştırmalarda ele alınan geri bildirim türlerine göre sınıflandırılabilir.

KAYNAKÇA

- Akbaba, R. S., & Türel, Y. K. (2016). Yazma becerisinde dönüt ve dönüt aracı olarak kullanılan bilgisayara ilişkin bir derleme çalışması. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 5(4), 2024-2040.
- Balcı, A. (2001). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntem, teknik ve ilkeler*. PegemA Yayınları.
- Berg, B. L. (1998). *Qualitative research methods for the social sciences*. Allyn & Bacon.
- Black, P., & Wiliam, D. (1998). *Inside the black box: Raising standards through classroom assessment*. Kings College School of Education.
- Bloom, B. S. (1995). *İnsan nitelikleri ve okulda öğrenme* (D. A. Özçelik, Çev.). Milli Eğitim.
- Bowen, G. A. (2009). Document analysis as a qualitative research methods. *Qualitative Research Journal*, 9(2), 27-40.
- Brookfield, S. D. (2004). *The power of critical theory: Liberating adult learning and teaching*. Jossey-Bass, An Imprint of Wiley.
- Chaudron, C. (1984). The effects of feedback on students' composition revisions. *RELC journal*, 15(2), 1-14.
- Chase, J. A., & Houmanfar, R. (2009). The differential effects of elaborate feedback and basic feedback on

Türkiye’de Eğitim Bilimleri Alanında Geri Bildirim Üzerine Yapılmış Lisansüstü Tezlerin Analizi

- student performance in a modified, personalized system of instruction course. *Journal Behavior Education*, 18, 245-265
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2007). *Research methods in education* (sixth edit). Routledge.
- Coşkun, E. & Tamer, M. (2015). Yazma eğitiminde geribildirim türleri ve kullanımı. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(32), 337-372.
- Creswell, J. W. (1999). Mixed-method research: Introduction and application. In *Handbook of educational policy*. Academic press.
- Çalışkan, H. (1999). *Bilgisayar destekli kubaşık öğrenmede, geribildirim türü ve öğrenme bağlamının akademik başarı ve tutumlar üzerindeki etkisi*. [Yayımlanmamış doktora tezi]. Anadolu Üniversitesi.
- Çarkıt, E. (2019). Kariyer danışmanlığı ve mesleki rehberlik alanında Türkiye’de yapılan lisansüstü tezlerin araştırma eğilimleri. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(2), 1503-1514.
- Çelikkaya, T., & Kuş, Z. (2010). Sosyal bilgiler dersinde öğrencilerin öğrenme stratejilerini kullanma durumları. *Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29, 321-336.
- Englert, C. S., Raphael, T. E., Anderson Helene M. Anthony, L. M., & Stevens, D. D. (1991). Making strategies and self-talk visible: Writing instruction in regular and special education classrooms. *American educational research journal*, 28(2), 337-372.
- Falchikov, N. (1995). Improving feedback to and from students. In Knight, P. (Ed.) *Assessment for Learning in Higher Education*. Staff and Educational Development Series. (pp. 157-166). Kogan.
- Falchikov, N. (2004). Involving students in assessment. *Psychology Learning & Teaching*, 3(2), 102–108. <https://doi.org/10.2304/plat.2003.3.2.10>
- Gough, D., Oliver, S., & Thomas, J. (eds.). (2017). *An introduction to systematic reviews*. Sage.
- Hattie, J., & Timperley, H. (2007). The power of feedback. *Review of educational research*, 77(1), 81-112
- Hattie, J. (2012). *Visible learning for teachers: Maximizing impact on learning*. Routledge.
- Gazi Üniversitesi. (2022). *Gazi Üniversitesi Tarihi*. <https://gazi.edu.tr/view/page/169255/gazi-universitesi-tarihi>.
- Glaser, D. (1978). *Crime in our changing society* (p. 555). Holt, Rinehart and Winston.
- Gibbs, T., Brigden, D., & Hellenberg, D. (2006). Feedback: The educational process of giving and receiving. *South African Family Practice*, 48(2), 5-6. <https://doi.org/10.1080/20786204.2006.10873330>
- Göçer, A. (2019). Türkçe eğitiminde ölçme ve değerlendirmenin işlevselliğine etki eden önemli bir uygulama tekniği olarak geribildirim kullanımı. *Kırkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 111-126.
- Göçer, A., & Şentürk, R. (2019). Türkçe eğitiminde yazma becerilerini geliştirmeye yönelik kullanılabilir geribildirim türleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (43), 123-149.
- Güneş, E., & Bülbül, H. İ. (2014). Web ortamında problem temelli öğrenmede farklı geri bildirim stratejilerinin ve internet kullanımına yönelik tutumun öğrenme üzerindeki etkisi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 12(2), 109-125.
- Kantos, Z. E. (2013). Performans değerlendirme süreci ve 360 derece geri bildirim sistemi. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama Dergisi*, 12(23), 59-76
- Karasar, N. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemi (17. Baskı)*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Karabilgin, Ö. S., & Şahin, H. (2006). Eğitim etkinliğini değerlendirmede öğrenci geri bildiriminin kullanımı. *Tıp Eğitimi Dünyası*, 21(21), 27-33.
- Kayalı, B., Balat, Ş., Kurşun, E., & Karaman, S. (2019). Lisansüstü eğitimde etkili ve nitelikli geribildirim. *Journal of Instructional Technologies & Teacher Education* 8(1), 10-20.

Türkiye’de Eğitim Bilimleri Alanında Geri Bildirim Üzerine Yapılmış Lisansüstü Tezlerin Analizi

- Köğçe, D. (2012). *İlköğretim matematik öğretmenlerinin geribildirim verme biçimlerinin incelenmesi*. [Yayımlanmamış doktora tezi]. Karadeniz Teknik Üniversitesi.
- Köğçe, D., & Baki, A. (2014). Secondary school mathematics teachers’ beliefs about feedback concept, delivery style and timing of feedback. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 13(3), 767-792.
- Krause, U. M. & Stark, R. (2010). Reflection in example and problem-based learning: effects of reflection prompts, feedback and cooperative learning. *Evaluation & Research in Education*, 23(4), 255-272.
- Lipnevich, A. A., & Smith, J. K. (2009). Effects of differential feedback on students’ examination performance. *Journal of Experimental Psychology: Applied*, 15(4), 319.
- Nelson, M. M., & Schunn, C. D. (2009). The nature of feedback: how different types of peer feedback effect writing performance. *Instructional Science*, 37, 375-401
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research and evaluation methods*. Sage Publications.
- Ramsden, P. (2003). *Learning to teach in higher education*. Routledge.
- Schreier, M. (2012). *Qualitative content analysis in practice*. Sage publications.
- Schimmel, B. J. (1988). Providing Meaningful Feedback in Courseware. In D.H. Jonassen (Ed.), *Instructional Design for Microcomputer Courseware*. Hillsdale, Lawrence Erlbaum Associates, 183-195.
- Sadler, D. R. (1989). Formative assessment and the design of instructional systems. *Instructional Science*, 18(2), 119–44.
- Yurt, E. (2022). Türkiye’de akademik motivasyon konusunda yapılan araştırmaların incelenmesi, *Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 95-112
- Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi. (2022). *Yükseköğretim istatistikleri*. <https://istatistik.yok.gov.tr/>.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction: Education is an interactive process consisting of learning, teaching and measurement-evaluation elements. Effective education is not a linear or one-way process, but a process based on mutual dialogue. While the teacher teaches his students what he knows, he learns from his students and a mutual exchange of experience takes place. This shows us that teacher and student are an indistinguishable whole that complements each other in the teaching-learning interaction (Brookfield, 2004; Ramsden, 2003). In the communication that takes place outside the standard information transfer in the classroom, we encounter feedback. Feedback is one of the prominent factors of a successful educational process and forms an important part of this process (Hattie, 2012; Gibbs et al., 2006). By systematically scanning the literature, various features such as years, types, methods, education levels, samples and purposes of previously prepared studies can be revealed. The survey helps to make inferences about how to fill the gaps in the relevant subject and may open new research doors for those who will do research (Gough et al., 2017). Therefore, this study will make an important contribution to the educational sciences literature by determining the trend in the theses on feedback in Türkiye.

The aim of this study, which focuses on postgraduate thesis studies on feedback in the Turkish educational sciences literature, is to examine the Turkish educational sciences literature on feedback.

Materials and Methods: The document analysis technique was used in the research, which was prepared based on the qualitative method. The documents of the research were collected from the Turkish National Thesis Center website. The obtained documents were analyzed by content analysis technique.

Findings: It is seen that the theses prepared on feedback in educational sciences in Türkiye are mostly prepared at the master's level (70%). At the doctorate level, only 14 (16,66%) theses were prepared. It is seen that the theses examined within the scope of the research were prepared between 1996 and 2021. The first thesis about feedback prepared in our country and accessible from the national thesis center is the master's thesis in 1996. Since 1996, it is seen that most thesis on feedback has been prepared in 2019. After 2005, the number of studies gradually increased. Finally, in 2021, a total of 13 theses related to feedback were prepared. Gazi University (18.07%) prepared the most theses on feedback in Türkiye. It is seen that the theses on feedback are studied at different education levels. It is understood that the theses were prepared mostly on undergraduate education (60.43%) and at least on graduate education (1.09%). It is seen that theses are mostly prepared in experimental research design (48.19%). It is understood that other theses were prepared in descriptive (37.34%) and mixed (14.45%) research designs. The most used data collection tool in theses is the interview

Türkiye’de Eğitim Bilimleri Alanında Geri Bildirim Üzerine Yapılmış Lisansüstü Tezlerin Analizi

(35.83%). In addition, document review (22.5%), achievement test (24%), scale (17%) and observation (9%) were used in theses. Considering the table as a whole, 5 different data collection tools and a total of 120 data collection tools were used in 83 postgraduate thesis studies. Theses are prepared to determine the effect of feedback at most. In these studies, the effects of feedback on writing skills (19.59%) and academic achievement/learning (16.49%) were mostly discussed. Another theme that emerged in the content analysis for the theses is opinion and preference. In theses prepared on feedback, feedback views and preferences of learners (22.68%) were studied the most. In some of the theses examined, comparisons were made in the context of feedback. In these comparisons, the effects of the most common feedback types (6,19%) were compared. In a study among the thesis studies, textbooks were evaluated in terms of feedback (1.03%).

Discussion: It has been determined that the theses are mostly prepared at the master’s level. This result is not surprising. Because, as in the rest of the world, master’s level education is more common than doctoral level in Türkiye. In addition, the duration and difficulty of doctoral education may have directly affected this result. As a result of the research, it was determined that most of the theses related to feedback were prepared in 2019. Until 2019, there was a certain increase in the number of studies, albeit irregularly, but in 2019 there was a noticeable increase. This result tells us that the importance of using feedback in education was realized late in Türkiye; shows that there has been a trend toward this issue only in the last 3-4 years. The gradual increase in the number of students enrolled in graduate programs in Türkiye may also have indirectly affected this result. It was determined that the theses examined within the scope of the research were mostly prepared for the undergraduate level. The fact that it is easier for researchers to reach university students than other students may have affected this result. Finally, the thesis studies prepared on feedback according to the results obtained in the research were prepared to determine the effect of feedback at most. In these studies, the effects of feedback on writing skills and academic achievement/learning were mostly investigated. This result supports the result of the research designs obtained in the study. In addition, studies were conducted in which opinions and thoughts on feedback were determined and comparisons were made. According to this result of the research, there are limited studies on teaching and supporting the use of feedback.

Conclusion and Suggestions:

- Studies on feedback to be prepared at the doctoral level can provide more comprehensive and in-depth information to the literature.
- It can be suggested that it should be prepared in a mixed research design (Creswell, 1999), which provides a more valid and reliable evaluation opportunity in the studies to be prepared.
- Using the observation technique in research that will be prepared on feedback based on a direct interactive process can help the researcher in comparing the data and thus increase the validity and reliability of the research.
- For this reason, practical studies can be carried out, especially for instructors, teachers and teacher candidates.
- Studies on the teaching of the effective use of feedback in education can be prepared.
- Articles and papers can also be discussed in the literature review study to be prepared in the future.
- International studies can be examined and comparisons can be made with the Turkish literature.
- Apart from the results presented in this study, the sample numbers and research results can also be examined by making a more detailed examination of the studies.
- Feedback handled in studies can be classified according to their types.

İNCELENEN LİSANSÜSTÜ TEZLER

1. BÖTE Lisans Öğrencilerinin Biçimlendirici Geri Bildirime Yönelik Algıları ve Tercihleri ile Bu Algı ve Tercihlerin Öğrenme Yaklaşımlarıyla Olan İlişkisi
2. Geri Bildirime İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi
3. Öğretme-Öğrenme Sürecinde Geribildirim: Dördüncü ve Beşinci Sınıf Öğretmen ve Öğrencilerinin Görüşlerine Göre Sınıfta Geribildirim Kullanımının Değerlendirilmesi
4. Irakta Bulunan Lise Düzeyi EFL Öğrencileri ve Öğretmenlerinin Yazı Derslerinde Geri Bildirim Yapılması Durumundaki Davranışları: Süleymaniye ve Erbil Dosyası
5. İngilizce Öğretmeni Adaylarının İngilizce Yazma Derslerinde Verilen Geri Bildirim Tercihleri
6. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Geri Bildirimle İlgili Öğrenci Görüşlerinin Değerlendirilmesi
7. Uzaktan Eğitim Ders Kitaplarının Geribildirim Açısından Değerlendirilmesi Anadolu Üniversitesi'nin Uzaktan Eğitim Veren İşletme ve İktisat Fakülteleri Örneği

Türkiye’de Eğitim Bilimleri Alanında Geri Bildirim Üzerine Yapılmış Lisansüstü Tezlerin Analizi

8. Gazi Üniversitesi Yabancı Diller Uygulama ve Araştırma Merkezi Konuşma ve Yazma Etkinliklerinde Yapıcı Geribildirim Kullanımı
9. Türkçe Öğretmeni Adaylarının Ortaokul Öğrencilerinin Yazılı Metinlerine Yönelik Geri Bildirimleri
10. Fen Bilgisi Öğretmenlerinin Sınıf Ortamında Kullandıkları Geri Bildirim Stratejilerinin İncelenmesi
11. Türkçe Öğretmenlerinin Yazma Eğitimindeki Geri Bildirimleri
12. Öğrencilerin Kompozisyon Yazımında Geri Bildirim Tercihlerindeki Değişimin Araştırılması
13. Yabancı Dil Öğretiminde Motivasyon Sorunsalı: Öğretim Teknikleri (Mizah, Geribildirim, Eğitim Sözleşmesi) Ve Anket Çalışması
14. Iraklı İngilizce Öğretmen ve Öğrencilerinin, Sözel İletişim Becerilerinde Düzeltici Geribildirim Tercihleri
15. Akran Geri Bildiriminin Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Öğrencilerin Yazma Becerisine Etkisi
16. İkinci Dilde Yazma Dersi Öğretmenlerinin Orta-Üst Düzey Öğrenci Kompozisyonlarında Bulunan Hatalara Karşı Tutumları ve Geri Bildirim Sağlama Tercihleri: Özel Bir Türk Üniversitesindeki Durum
17. Öğretmenlerin ve Öğrencilerin Farklı Algıları Geri Bildirimleri
18. İngilizceyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Türk Öğrencilerin Sözel Düzeltme Geribildirim Tercihleri ve Öğrenme Stilleri Üzerine Bir Çalışma
19. Eğitsel Videolardaki Sorulara Yönelik Geri Bildirim Türünün Öğretmen Adaylarının Başarı ve Bilişsel Yüklerine Etkisi
20. İlköğretim İçin Hazırlanmış Olan Bilgisayar Destekli Eğitim Yazılımlarında Kullanılan Geri Bildirim Türlerinin Akademik Başarıya Etkileri
21. Farklı Yazılı Düzeltici Geri Bildirim Türlerinin Yazma Becerisinde Öğrenen Özerkliğine Etkisi
22. Geri Bildirim Çeşidinin ve Kompozisyon Türünün İngilizcede Yazma Becerisinin Gelişimine Etkisi
23. İlköğretim Sekizinci Sınıf Yazılı Anlatımlarındaki Ses Olayları, Noktalama, İmlâ Hataları ve Anlatım Bozukluklarının Düzeltmesinde İpucu ve Geri Bildirim Teknikleri
24. Analitik Geri Bildirim Kriterleri Yoluyla Akran Desteğinin Teşvik Edilmesi: Yazmada Öğrenci Derlemine Dayalı Hata Analizi Bakış Açısı
25. Bilgisayar Destekli Öğretimde Farklı Geribildirim Stratejilerinin Öğrenme Üzerindeki Etkisi
26. Web Ortamında Problem Temelli Öğrenmede Farklı Geribildirim Stratejilerinin ve İnternet Kullanımına Yönelik Tutumun Öğrenme Üzerindeki Etkisi
27. Akademik Yazmada Ses Kaydı ile Geri Bildirimin Rolü Üzerine Karma Bir Yöntem Çalışması
28. İkinci Dilde Yazmada Kapsamlı Yazılı Düzeltici Geri Bildirimin Sözdizimsel Doğruluk ve Karmaşıklık Üzerine Etkileri
29. Türkçe Öğretmeni Adaylarının Geri Bildirimlerinde Teknoloji Destekli Öğretim ile Geleneksel Öğretim Yönteminin Etkisi
30. Oyun Tabanlı Öğrenme Ortamında Eğitsel Ajan ve Geri Bildirim Türlerinin Akademik Başarı, Akış Deneyimi ve Bilişsel Yük Açısından İncelenmesi
31. Bilgisayar Destekli Kubaşık Öğrenmede Geribildirim Türü ve Öğrenme Bağlamının Akademik Başarı Ve Tutumlar Üzerindeki Etkisi
32. Öğretmen Düzeltici Geribildirimi ile Yükseköğretim Seviyesi Yazımında Mantıksal Hataların Azaltılması
33. Temel İngilizce Bölümünde Okuyan Hazırlık Öğrencilerine Öğretmen Tarafından Verilen İki Farklı Yazılı Geri Bildirim Yönteminin Karşılaştırılması ve Öğrencilerin Bu Yöntemlere Karşı Tutumları

Türkiye’de Eğitim Bilimleri Alanında Geri Bildirim Üzerine Yapılmış Lisansüstü Tezlerin Analizi

34. Yabancılara Türkçe Öğretiminde Geribildirim Dört Temel Dil Becerisinin Geliştirilmesine Etkisi
35. Anlatım Bozukluklarının Düzeltmesinde Geri Bildirimin Etkisi
36. Bilgisayar Destekli Öğretimde Geribildirim Türü ve Zamanlamasının Öğrenci Başarısı ve Öğrenmede Kalıcılık Üzerindeki Etkisi
37. Sanal Alıştırma Ortamlarında Doğrulayıcı Geribildirim Kullanımının Motivasyona, Akademik Başarıya ve Kalıcı Öğrenmeye Etkisi
38. Yabancı Dil Olarak İngilizcenin Öğretiminde Genç Öğrencilerin Dilbilgisi Ediniminde Yapı Odaklı Öğretim Yoluyla Düzeltici Geribildirim Etkileri
39. Ortaöğretim Öğrencilerinin Değerlendirme Deneyimlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi
40. Yabancılara Türkçe Öğretiminde Geribildirim Dört Temel Dil Becerisinin Geliştirilmesine Etkisi
41. Yabancı Dilde Yazma Öğretiminde Video Aracılı Akran Geri Bildirimi Etkileşimlerinin Konuşma Çözümlemesi Yöntemiyle İncelenmesi
42. İngilizce Yazma Sürecinde Verilen Geleneksel ve Çevrimiçi Geri Bildirimlerin Karşılaştırılması
43. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Görsel Geri Bildirim Etkinlikleriyle Gerçekleştirilen Bütün Öğretiminin Sesli Okuma Becerisine Etkisi
44. Öğretmen Adaylarına Uygulanan Geribildirim Modelinin Motivasyon ve Yansıtıcı Düşünme Eğilimlerine Etkisi
45. Özel ve Resmi Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Geri Bildirim Stratejilerinin İncelenmesi
46. Eğitim Kurumlarında 360 Derece Performans Değerlendirme ve Geri Bildirim: Özel Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Bir Araştırma
47. Türk İngilizce Öğretmenlerinin Yazma Üzerine Geri Bildirim Algıları
48. Özel Eğitim Alanında Çalışan Öğretmenlere Yönelik Hazırlanan Bir Öğretim Planının Anında Geri Bildirim Verilerek ve Anında Geri Bildirim Olmaksızın Sunulmasının Etkililik Yönünden Karşılaştırılması
49. Sürekli Mesleki Gelişim Programında Akran Koçluğu Yoluyla Ders Gözleminin Analizi: Öğretmenlerin Mesleki Gelişim Algıları, Etkililik ve Geri Bildirim
50. İngilizce Yabancı Dil Sınıflarında İki Farklı Yazılı Öğretmen Geri Bildirim Prosedürünün İncelenmesi: Form Odaklı ve İçerik Odaklı Geri Bildirim
51. Düzeltici Geri Bildirimin Ürün Dosyasına Dayalı Çalışmalar Aracılığıyla İngilizce Öğrenenlerin Yazma Becerilerinin Gelişimine Katkısı
52. Türkçenin İkinci Dil Olarak Öğretiminde Elektronik Geri Bildirimler Aracılığıyla Yazma Becerisinin Geliştirilmesine Yönelik Uygulamalı Bir Çalışma
53. Yabancı Dil Olarak İngilizce Öğrenen Öğrencilerin Bilgisayar Ortamlı Akran Geri Bildirimdeki Tutumları ve Düzeltme Yazılarındaki Öncelikleri
54. Öğrencilerin Yazılı Geri Bildirim Tercihleri ile Yazma Becerisindeki İlerlemeleri Arasındaki İlişki: Tercih Edilen Yöntem Her Zaman En İyi Midir?
55. Sesli ve Yazılı Geri Bildirimlerin Öğrenci Memnuniyet ve Başarı Düzeylerine Etkisi
56. Yazılı ve Sözlü Geri Bildirim: Hangisi, Yabancı Dilde Yazma Derslerinde Öğrencilerin Fikirlerini Geliştirmesini Kolaylaştırmaktadır?
57. Hizmet Öncesi İngilizce Öğretmenlerinin İkinci Dilde Yazma Zorlukları ve Öğretmen Geri Bildirim Türleri Hakkındaki Görüş ve Tercihleri Üzerine Bir Araştırma
58. Otomatik Geri Bildirimin Etkililiğinin ve Otomatik Puanlamanın İngilizce Kompozisyon Puanlarının

Türkiye’de Eğitim Bilimleri Alanında Geri Bildirim Üzerine Yapılmış Lisansüstü Tezlerin Analizi

Değişkenliğine ve Güvenirliğine Etkisinin İncelenmesi

59. Yabancı Dil Olarak İngilizce Öğreten Öğretim Elemanlarının Sözlü Geri Bildirim Hakkındaki İnanışları ve Uygulamaları
60. Yansıtıcı Bir Eğitim Programının Türk İngilizce Öğretmen Adaylarının Sözlü Geri Bildirim Stratejileri Üzerine Olan Etkileri
61. Ortaokul Öğrencilerinin Fen Bilimleri Dersine Yönelik Tutumlarının Öğretmen Geri Bildirimleri ve Özerklik Desteği Açısından İncelenmesi: Bir Karma Yöntem Çalışması
62. Mobil Ortamlarda Alıştırma Uygulama Yazılımlarının İçerik Gönderim Periyotları, Soru Türü ve Geri Bildirim Açısından İncelenmesi: KPSSCELL Örneği
63. Yazılı Geri Bildirim Hakkında Öğretmen Bilişi: Yeni ve Deneyimli İngilizce Öğretmenlerinin İnanış, Tutum ve Uygulamaları
64. Soru ve Geri Bildirimle Hikâye Okumanın, Anlamaya Etkisi
65. Ortaokul Matematik Öğretmenlerinin Ders Süreçlerinde Kullandıkları Geri Bildirimlerin Sınıf Düzeyine Göre İncelenmesi
66. Aile Eğitimi ve Performans Geri Bildirimlerinin Özel Öğrenme Güçlüğü Olan Çocuğa Sahip Bir Annenin Akıcı Okuma Stratejilerini Kullanma Düzeyine Etkileri
67. Eğitimde Verilen Geribildirim Türleri ve Türkçe Eğitiminde Öğretmenlerin Geribildirim Verme Durumları
68. İngilizceyi Anadili Olarak Konuşan ve Anadili Olarak Konuşmayan Öğretmenlerin Geribildirim Verme Modellerine İlişkin Karşılaştırmalı Bir Çalışma
69. Çevrimiçi Öğrenme Ortamlarında Farklı Geribildirim Stratejilerinin Öğrencilerin Sosyal Bilişsel ve Öğretimsel Bulunuşluk Algıları ile Akademik Başarılarına Etkisi
70. Bir Üniversite Hazırlık Okulunda İngilizce Okutmanlarının Geribildirim Algıları ve Uygulamaları Üzerine Vaka Çalışması
71. Geri Bildirim Destekli Üst Bilişsel İzleme Çalışmalarının Okuduğunu Anlama Başarısına Etkisi
72. Web 2.0 Araçları Üzerinden Çevrimiçi Geri Bildirim Alışverişinin Yabancı Dil Olarak İngilizce Öğrenen Türk Öğrencilerinin Yazma Tutumları ve Yazma Becerilerinin Gelişimine Etkisi
73. Bilişim Teknolojileri ve Yazılım Dersi Çevrimiçi Ödevlerine Verilen Duygusal Motivasyonel Geri Bildirim Mesajlarının Akademik Başarıya Etkisi
74. Akran ve Öğretmen Geri Bildirimlerinin Yabancı Dil Olarak İngilizce Öğrenenlerin Konuşma Performansları ve Konuşma Öz-Yeterlik Düzeyleri Üzerindeki Etkisinin Analizi
75. Geri Bildirim Olarak Çoklu Değerlendirme Yaklaşımının Türkçe Öğrenen Yabancı Öğrencilerin Yazma Becerisine Etkisi
76. Düzeltici ve Dil Farkındalığı Artırılmış Geri Bildirim Öğrencilerin İkinci ve Yabancı Dil Yazma Gelişimi Üzerindeki Etkileri ve Öğretmenlerin Görüşleri
77. Otomatik Geri Bildirim Sisteminin Uzaktan Yabancı Dil Öğrenenlerin Yazma Etkinliklerindeki Gelişimlerine Katkısının İncelenmesi
78. Öğrencilerin ve Öğretmenlerin İngilizce Hazırlık Sınıflarında Yazılı Geri Bildirim Kullanımındaki Tercihleri
79. İngilizce Öğretim Görevlilerinin Ankara'daki Orta Seviye Öğrencilerin Yazılarına Nasıl Geri Bildirim Verileceğine İlişkin Algıları Geleneksel Mi Yenilikçi Mi
80. Öğrenenlerin E-Değerlendirmeye Dayalı Kişiselleştirilmiş Geri Bildirim Yollarının İncelenmesi
81. Üniversite İngilizce Hazırlık Okulu Öğrencilerinin Yazma Becerisi Geri Bildirim Sürecinin İncelenmesi

Türkiye'de Eğitim Bilimleri Alanında Geri Bildirim Üzerine Yapılmış Lisansüstü Tezlerin Analizi

82. Türkiye'deki İngilizce Öğretmenlerinin Düzeltici Geribildirim Hakkındaki İnanç ve Uygulamaları Arasındaki İlişki
83. İlköğretim Matematik Öğretmenlerinin Geribildirim Verme Biçimlerinin İncelenmesi